

O'ZBEKISTON TARAQQIYOTINING YANGI BOSQICHIDA SHAXS HAYOTINI FAROVONLASHTIRISHGA BO'LGAN MUNOSABAT

Mavlonov Ilxomjon Xolmirzayevich

Qo'qon universiteti "Ijtimoiy fanlar" kafedrası

falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) v.b dotsent

kokand_university1977@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0005-5802-0172>

tel: +998999921844

MAQOLA HAQIDA	ANNOTATSIIYA
Qabul qilindi: 6-noyabr 2025-yil Tasdiqlandi: 10-noyabr 2025-yil Jurnal soni: 16-B Maqola raqami: 37 DOI: https://doi.org/10.54613/ku.v16i.1323 KALIT SO'ZLAR/ КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА/ KEYWORDS xavfsizlik, millatlararo totuvlik, din, bag'rikenglik, oila, fuqaro, huquq, adolat, erkinlik, ozodlik.	Ushbu maqola O'zbekiston taraqqiyotining yangi bosqichida shaxs hayotini farovonlashtirish masalalariga bag'ishlangan. Tadqiqotda davlat siyosati, iqtisodiy islohotlar va ijtimoiy dasturlar kontekstida shaxs farovonligini oshirishga qaratilgan yondashuvlar tahlil qilinadi. Maqolada yangi iqtisodiy imkoniyatlar, ta'lim sohalaridagi islohotlar shaxslar hayotiga qanday ijobiy ta'sir ko'rsatishi ko'rib chiqiladi. Shuningdek, maqolada aholi hayot sifatini oshirishda innovatsion va madaniy tadbirlar roli ham yoritilgan. Milliy yuksalish konsepsiyasini amalga oshirishning ijtimoiy-falsafiy xususiyatlari "Milliy tiklanishdan – milliy yuksalish sari" degan dasturiy g'oya asosida tarbiyalash, ularda tashabbuskorlik, fidoyilik, axloqiy fazilatlarini shakllantirishdir. O'zbekiston taraqqiyotining yangi bosqichida shaxs hayotini farovonlashtirishga bo'lgan munosabat milliy yuksalish bilan chambarchas bog'liqdir. Shu sababli aholiga g'amxo'rlik qilish obyektiv ravishda kishilik borlig'ining ma'nan va jisman mavjudligini saqlab qolish vositalariga bo'lgan azaliy ehtiyojlarini birinchi zaruriyatiga aylantiradi.

Kirish. Jamiyat taraqqiyotini ta'minlashda milliy yuksalish konsepsiyasini amalga oshirishning zaruriyati va istiqbollari bugungi kunda global o'zgarishlar davrida uzluksiz ta'lim tizimi bilan bog'liq jarayon hisoblanadi. Shu sababli taraqqiyotning yangi bosqichida mamlakatda ta'lim-tarbiya masalasiga alohida e'tibor qaratilmoqda. Dunyoning yetakchi ilmiy-ta'lim muassasalari bilan yaqin hamkorlik aloqalari o'rnatish, o'quv jarayoniga ilg'or xorijiy tajribalarni joriy etish, ayniqsa, istiqbolli ilmiy kadrlarni xorijning yetakchi ilmiy-ta'lim muassasalarida o'qitish va ularning malakasini oshirish borasidagi ishlar bugungi kunning dolzarb masalasidir. Buning uchun, avvalombor, tashabbuskor islohotchi bo'lib maydonga chiqadigan, strategik fikr yuritadigan, bilimmi va malakali yangi avlod kadrlarini tarbiyalashimiz zarur bo'ladi.

O'zbekiston taraqqiyotining yangi bosqichida xalqimizdan berkitilgan o'zini boy tarixiga ega bo'lgan milliy ma'naviyatimizni tiklash, uni xalqimizning kelajagini o'ylab, yurtimizning ravnaqi yo'lida rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilayotgan ulkan ishlar, shuningdek, bu borada oldimizda turgan vazifalar belgilab olindi.

Yangi O'zbekiston – mamlakatimiz mustaqilligini yanada mustahkamlash, erkinlik va ozodlikning yangi davri, bunyodkorlik va farovonlik yo'lining yuqori bosqichidir.¹ Unda amalga oshirilayotgan rivojlantirish bo'yicha ustuvor yo'nalishlardan biri "Xavfsizlik, millatlararo totuvlik va diniy bag'rikenglikni ta'minlash hamda chuqur o'ylangan, o'zaro manfaatli va amaliy tashqi siyosat" qilib belgilangan. Globallashuv sharoitida jamiyatda ijtimoiy-ma'naviy muhit barqarorligini ta'minlashda fuqarolarning daxldorlik hissini oshirish, har bir shaxsda "jaholatga qarshi – ma'rifat" bilan javob bera olish madaniyatini shakllantirish omillarini takomillashtirishda ma'naviyatning g'oyaviy asoslarini o'rganish va tahlil etish zaruriyatini keltirib chiqarmoqda. Shu nuqtai nazardan, shaxs ma'naviyatini yuksaltirishda milliy g'oya va o'zlikni anglashning o'zaro aloqadorligini ijtimoiy-falsafiy jihatdan tadqiq etish, hamda ilmiy-nazariy ahamiyatga ega bo'lgan xulosalarni ishlab chiqish dolzarb vazifa hisoblanadi.

Adabiyotlar sharhi. Mazkur maqolani yozishdan maqsad biz qadimiy va boy tariximizni, ayniqsa, g'oyat og'ir sharoitda ilm-ma'rifat, inson erkinligi, xalq ozodligi, Vatanga, milliy qadriyatlarga mehr va sadoqat g'oyalari dadil ko'tarib chiqqan jadid bobolarimiz faoliyatini yanada chuqur o'rganishimiz lozim. Ularning ulug' maqsadlar yo'lidagi

pardona kurashi va fidoyiligi Yangi O'zbekistonni qurishda barchamiz, avvalo, yoshlarimiz uchun chinakam ibrat maktabi bo'lib xizmat qilishi zarur². Buning uchun esa milliy yuksalish jarayonida "Buyuk kelajagimizni barpo etishni bugundan boshlaydigan bo'lsak, uni aynan innovatsion g'oyalar, innovatsion yondashuv asosida boshlash"³ asosiy vazifa qilib belgilanmoqda.

Maqolani yozishda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi 2022–2026-yillarga mo'ljallangan "Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-son, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 29-oktyabrdagi "Ilm-fanni 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-6097-son, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 26-martdagi PQ-5040-son "Ma'naviy-ma'rifiy ishlar tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 3-maydagi PQ-4307-son "Ma'naviy-ma'rifiy ishlar samaradorligini oshirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi Qarori va O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2022-yil 22-dekabrda Oliy Majlisga Murojaatnomasi hamda boshqa chop etilgan ma'lumotlardan foydalanildi.

Metodologiya. Ushbu tadqiqot O'zbekiston taraqqiyotining yangi bosqichida shaxs hayotini farovonlashtirishga bo'lgan yondashuvlarni tizimli tahlil qilishga yo'naltirilgan. Tadqiqot jarayonida sifatli va miqdoriy yondashuvlarning uyg'unligi asosiy metodologik prinsip sifatida qo'llanildi.

Tadqiqotning nazariy asosini iqtisodiyot, sotsiologiya va ijtimoiy siyosat bo'yicha mavjud ilmiy adabiyotlar tashkil etdi. Shu orqali shaxs farovonligini oshirishga qaratilgan davlat siyosati, iqtisodiy islohotlar, ta'lim tizimidagi innovatsion yondashuvlar tahlil qilindi. Nazariy manbalarni o'rganish shaxs farovonligini oshirishdagi dolzarb yondashuvlar va strategiyalarni aniqlashga imkon berdi.

Shuningdek, tadqiqotda qiyosiy tahlil va kontekstual yondashuvlar qo'llanildi. Bu yondashuvlar yordamida shaxs farovonligini oshirishda turli hududlar va ijtimoiy guruhlar o'rtasidagi tafovutlar aniqlanib, ularni bartaraf etishga qaratilgan amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi.

Natijalar. Bugun mamlakatimiz demokratik islohotlarni yanada chuqurlashtirish yo'lidan sobitqadamlik bilan bormoqda. Barcha

¹ Мирзиёев Ш.М. "Янги Ўзбекистон стратегияси". – Тошкент: "O'zbekiston" nashriyoti, 2021. – Б.26.

² Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг 2023- йил учун Мурожаатномаси// <https://review.uz/oz/post/ozbekiston-respublikasi-prezidenti-shavkat-mirziyoyevning-2023-yil-uchun-murojaatnomasi-toliq-matn>

³ Мирзиёев Ш.М. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисига Мурожаатномаси. –Тошкент. Ўзбекистон. 2018.– Б. 20.

sohalardagi kabi ta'lim tizimini isloh qilish masalalari ham doimo Prezidentimizning e'tibori markazida bo'lib kelmoqda. Tezkor zamon talabidan kelib chiqib, davlatimiz rahbari Shavkat Mirziyoyev yangicha fikrlaydigan, mas'uliyatli, tashabbuskor, ilg'or boshqaruv usullarini puxta o'zlashtirgan, vatanparvar, halol kadrlarni tanlash va tayyorlash bo'yicha samarali tizim yaratilishini kechiktirib bo'lmas vazifa etib belgiladi. Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga va O'zbekiston xalqiga Murojaatnomasida quyidagi fikrlarni ta'kidlab o'tdilar: "Bugun kelgusi yil uchun reja va dasturlarimizni aniq belgilab olar ekanmiz, mustaqillik yillarida erishgan yutuqlarimizni yanada mustahkamlab, eng muhim va ustuvor sohalarni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratamiz, albatta Buyuk ajdodimiz Imom Moturiyiy hazratlarining "Tiriklik hikmatini sog'liqda, deb bilgin", degan chuqur ma'noli so'zlari naqadar to'g'ri ekanini hayotning o'zi bugun qayta-qayta isbotlamoqda. Shu bois, mavjud imkoniyat va salohiyatimiz, pandemiya davrida o'ttiran tajribamiz hamda xorijdagi ilg'or yutuqlardan foydalanib, aholi salomatligini asrash va mustahkamlash borasidagi tub islohotlarni yangi bosqichga ko'tarishimiz zarur. Bunda, aholi ayniqsa, yoshlarimiz o'rtasida sog'lom turmush tarzini keng targ'ib etish eng ustuvor yo'nalishlardan biri bo'lishi lozim.

Xalq deputatlari viloyat, tuman va shahar kengashlarining mahalliy hokimliklardan haqiqiy mustaqilligini ta'minlash, ulardagi siyosiy partiyalar guruhlarini rolini yanada kuchaytirish va vakolatlarini kengaytirish masalalariga ustuvor ahamiyat beriladi. Aholimiz, fuqarolarning siyosiy-huquqiy saviyasini oshirib borish bilan hokimlarni to'g'ridan-to'g'ri saylash tizimiga o'tiladi. Hokimlarning tegishli vakillik hokimiyatini boshqarish vakolati bekor qilinadi. Shu munosabat bilan "Xalq deputatlari Kengashlari to'g'risida" va "Hokimning maqomi to'g'risida"gi qonunlarni qabul qilish zarur. Asosiy maqsadimiz – O'zbekistonning dunyodagi davlat boshqaruvi sifati yuqori bo'lgan, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari keng joriy etilgan 30 ta davlati qatoriga kirishini ta'minlashdan iborat. Yangi O'zbekiston strategiyasi ijro etuvchi hokimiyatni tom ma'noda xalqqa xizmat qiluvchi organga aylantirishni nazarda tutadi.⁴ Demak, barpo etayotgan jamiyatda nafaqat aholi huquqiy bilimlarining oshishi, uning o'ngi yuksalishiga, balki hokimiyatning barcha mustaqil tarmoqlari, nodavlat tashkilotlari va ijtimoiy institutlari faoliyat samaradorligi o'rtishiga hamjiddi e'tibor qaratiladi. Ijtimoiy taraqqiyotga intilayotgan, siyosiy va iqtisodiy hayotni erkinlashtirish yo'lidin borayotgan har qanday jamiyat huquqiy madaniyati yuksak, ozod va erkin shaxsni tarbiyalashga intiladi. Zero, shundagina demokratiya, fikr va vijdon erkinligi, plyuralizm va inson huquqlarini ta'minlab, gumanizm va umuminsoniy qadriyatlarga amal qilib yashash tamoyili jamiyat hayotining asosiy mezoniga aylanadi. Chunki demokratiyaning ijodkori, amalga oshiruvchisi, rivojlantiruvchisi shaxsdir. Demokratiya - faqat xalq hokimiyati bo'lib qolmay, u har bir inson, har bir jamoa va butun xalqning o'z mamlakati kelajagi, o'z taqdiri oldidagi mas'uliyati hamdir. Demokratiya va siyosiy hayotni erkinlashtirish zaruratini, ya'ni turli guruhlarning siyosiy o'zboshimchaligidan, hokimiyat idoralarga noo'rin talablar qo'yishidan, tazyiq o'tkazishidan farq qilishi lozim.

Muhokama. So'nggi paytlarda O'zbekistonda fuqarolik jamiyati institutlari, demokratik qadriyatlar, inson huquq va erkinliklari hamda qonuniy manfaatlarini himoya qilishning muhim omiliga aylanmoqda, fuqarolarning o'z salohiyatlarini ro'yobga chiqarishi, ularning ijtimoiy-iqtisodiy faolligi va huquqiy madaniyatini oshirish uchun sharoit yaratilmoqda, jamiyatda manfaatlar muvozanatini ta'minlashga ko'maklashish bilan birga, davlat va jamiyat boshqaruvida munosib ishtirok etmoqda. Umuman olganda, milliy tiklanish konsepsiyaning zaruratida taklif etilgan davlat hokimiyatini tashkil etish, ijtimoiy-siyosiy tuzumni tubdan isloh etish mustaqillikka erishilgan kundan boshlab O'zbekistonda amalga oshirib kelinayotgan demokratik o'zgarishlarning va milliy davlatni barpo etish negizidagi juda muhim, bazaviy prinsip - bosqichma-bosqich tadrijiy rivojlanish prinsipining mantiqiy davomi bo'lib, mazkur prinsip taraqqiyotning yangi bosqichida islohotlarning barcha yo'nalishlarini qamrab olishga qaratilgan.

Davlatchilik rivoji va uning taraqqiyot mezonlari millatning ma'naviy darajasi bilan belgilanadi. Zero, faqat o'zligini anglagan, mushtarak maqsadlarda yakdil, muddaolari uyg'un, or-nomuslari ustun, yagona maslakdagi madaniyatga ega xalqlarning rivojlanish tarixi barqaror va istiqbolli bo'lishi kishilik jamiyati tajribalarida o'zining isbotini topgan. Bugungi kunda mamlakatning strategik siyosati milliy davlatchilgimizning siyosiy-ijtimoiy, ma'naviy-madaniy merosini

yangicha tafakkur asosida anglash va uni bevosita jamiyat boshqaruviga tadbiiq qilish bilan jahon hamjamiyati integratsiyasiga kirishish imkoniyatlari kengayib bormoqda.

Mamlakatimizning iqtisodiy rivojlanish sur'atlarini jahondagi eng rivojlangan mamlakatlar darajasiga yetkazish va bu sohada islohotlar samarasini yanada oshirish bo'yicha ba'zi tizimli muammolar saqlanib qolayotganini ham rad qilib bo'lmaydi, albatta. Avvalo, makroiqtisodiy barqarorlik va barqaror iqtisodiy o'sishga erishish, inflyatsiyani pasaytirish va barqaror narxlarni ta'minlash, byudjet taqchilligini maqbullashtirish, to'lov va joriy balanslari maqbulligini ta'minlash, iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish va chuqur tarkibiy o'zgarishlarni amalga oshirishga alohida e'tibor qaratilishi lozim.⁵ Taraqqiyot va yuksak rivojlanishga erishgan davlatlar tajribasiga ko'ra har bir xalq o'z oldiga ulug' va istiqbol maqsadlarini qo'yishi hamda uni amalga oshirish salohiyatlari bilan jahon hamjamiyatiga kirib keladi. Strategik tafakkurga ega, uzoqni ko'ruvchi siyosatchilar, tom ma'nodagi xalqning haqiqiy xizmatkorlari jamiyatda sodir bo'ladigan muommolarni oldindan ilg'ab, ularning samarali va istiqbolli yechimlarini topa bilganlar. Ayniqsa, millat uchun murakkab va mas'uliyatli sharoitlarda jamiyat rivojini belgilab berishga qodir shaxslarning vujudga kelishi ham davrning taqozosi bilan bog'lanadi.

Tarixiy rivojlanish qonuniyatlari aniq va to'g'ri mo'ljalli strategiya jamiyat orzularini real hayotiy natijalarga aylantirish mumkin ekanligini isbotladi. Bugun O'zbekiston ham o'z tarixining ana shunday mas'uliyatli chorrahasida turibdi. Davlat rahbari va hukumat tomonidan ishlab chiqilgan harakatlar strategiyasi istiqbolimiz taqdirini hal etuvchi muhim va yangi davr bosqichini ifodalovchi milliy g'oyaga aylanmoqda. Shu ma'noda, xalqlar va milliy davlatchilik tarixining murakkab evrilishlar asosida kechgan siyosiy-ijtimoiy jarayonlarini o'rganish bugungi kun istiqbol maqsadlarimizni oydinlashtirish, asoslash, yangi marralar va vazifalarni belgilash kabi imkoniyatlarni yaratadi.

Milliy yuksalish va rivojlanish – bu bir sifatdan ikkinchi bir sifatga yoki bir holatdan boshqa bir holatga o'tishda tabiat va jamiyatda sodir bo'ladigan o'zgarishlar hamda harakatlar turi. Falsafaning hukmron tasavvurlariga ko'ra materiya va ongning yaxlit holatda rivojlanishi spiralsimon cheksizdir. Zero, uning orqaga qaytishi va turg'unligi e'tirof etilsada, uning tamoyillari oddiylikdan murakkab shakllar tomon o'sib boradi. Ya'ni u rivojlanish ob'ektning o'zida mavjud bo'lgan harakatlarga asoslanadi.⁶ Biz buni jamiyat rivojiga daxldor bo'lgan "innovatsiya"lar, "konsepsiya"lar kabilardan ifodalaymiz.

Bundan tashqari, har qanday rivojlanish jarayoni ijtimoiy o'zgarishdan boshlanadi. O'zgarishlar ijtimoiy, iqtisodiy, ma'naviy, madaniy, siyosiy sohalardan orqali amalga oshiriladi. Ya'ni har bir sohaning miqdoriy, mazmunli, strukturaviy holatining almashinuvi natijasida sifat ko'rsatkichlar vujudga keladi. Lekin har qanday o'zgarishlar rivojlanishni ta'minlamaydi. O'zgarishlar ijtimoiy-omaviy yaxlitlikda rivojlanishga olib keladi. Shunday qilib, rivojlanish jamiyat tizimining murakkablashib, takomillashuvi jarayonida tashqi sharoitlarga samarali moslashuvchanligida, voqelik ko'lamining kengayishida, biron bir sohada son o'sishida va uni amalga ta'minlashning strukturaviy qurilmalarning vujudga kelishida namoyon bo'ladi.

Taraqqiyot va yuksak rivojlanishga erishgan davlatlar tajribasiga ko'ra har bir xalq o'z oldiga ulug' va istiqbol maqsadlarini qo'yishi hamda uni amalga oshirish salohiyatlari bilan jahon hamjamiyatiga kirib keladi. Shuning uchun tabiiy rivojlanish jarayonlarini bosib o'tish barcha xalqlarga xos, ammo o'tish yo'llarini tanlash, amalga oshirish va ta'minlash jamiyatning milliy-madaniy xususiyatlari bilan belgilanadi. Ya'ni bu maqsadlar davlatning strategik yo'nalishlarida o'z ifodasini topadi.

Jamiyatni yangilash va inson manfaatlarini ro'yobga chiqarish borasida olib borilayotgan islohotlar natijadorligini ta'minlashda muhim omillardan biri bo'lgan milliy g'oya va mafkuraviy-tarbiyaviy ishlarning samaradorligini yanada oshirishga qo'yilayotgan talablar isbotlab turibdi.⁸⁵ Shu bois, milliy tiklanishdan – milliy yuksalish sari konsepsiyasining hayotimizga to'laqonli joriy etilayotgani mamlakatimiz taraqqiyotining yangi bosqichida jamiyatda siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy va ma'naviy-axloqiy rivojlanishning ham dolzarbligini ko'rsatmoqda. Milliy yuksalishning strategik maqsadlari jamiyatning asosiy tamoyillari va ilmiy kategoriyalari har bir millatning o'ziga xos xususiyatlari asosida takomillashtiriladi hamda muvofiqashtiriladi.

⁴ Мирзиёев Ш.М. "Янги Ўзбекистон стратегияси". – Тошкент: "О'zbekiston"нашриёти, 2021. –Б.100

⁵ Мирзиёев Ш.М. "Янги Ўзбекистон стратегияси". – Тошкент: "О'zbekiston"нашриёти, 2021. –Б.130-132

⁶ "Ўзбекистон Миллий энциклопедияси". Тошкент, «Ўзбекистон миллий энциклопедияси» Давлат илмий нашриёти.2016. –Б 187.

Ammo har qanday strategiya – strategiyalash ob’ektidan qat’i nazar, umumiy tabiatga ega degan nazariyaga asoslansak, strategiyani yaxlit tizimi milliy, mintaqaviy, sohaviy va korporativ strategiyalarni integratsiyalashuv jarayonlaridan hosil bo’lib boradi.⁸⁵

Har bir davr o’ziga xos siyosiy vaziyati bilan ijtimoiy hayot rivojiga ta’sir ko’rsatadi. Shu davrning taraqqiyoti o’z navbatida yangi ta’limot va yondashuv tamoyillarini yuzaga keltiradi. Ushbu vaziyatni anglash, shunga mos yo’l-yo’riq tanlash strategik tamoyillarning talablaridan hisoblanadi. Yuksalishning o’z qonuniyatlari mavjud bo’lgani kabi, favqulodda ijtimoiy o’zgarishlar ham rivojlanishning mohiyatiga zid keladi. Boshqacha qilib aytganda, inqilobiy ta’sirni jamiyatning o’zi inkor qiladi. Tadrijiy ta’limot ijtimoiy qonuniyatlarning jamiyat imkoniyatlariga muvofiqlashtirilgani, uyg’un siyosiy islohotlar belgilangan bilan samarali natijalar beradi. Iqtisodiy islohotlarning bozor munosabatlariga yo’naltirilishi, infratuzilmalarning joriy etilishi, ishlab chiqarish munosabatlarini tashkil etish bilan jamiyatda inson manfaatlarini, qonun ustuvorligi, ijtimoiy himoya kabi demokratik qadriyatlar ta’minlanadi. Shu tariqa yangi jamiyat asoslariga daxldor ijtimoiy omillar biri ikkinchisini to’ldirishga xizmat qiladi. Mamlakatda amalga oshirilayotgan tub islohotlar strategik ta’limotlarga to’liq mos keladi. Ular respublikamizning bosib o’tgan taraqqiyot yo’lining chuqur tahlili, bugungi kunda jahon bozori kon’yunkturasi keskin o’zgarib, globallashuv sharoitida raqobat tobora kuchayib borayotgani davrida davlatimizni yanada barqaror va jadal sur’atlar bilan rivojlantirish uchun mutlaqo yangicha yondashuv hamda tamoyillarni ishlab chiqish va ro’yobga chiqarishda namoyon bo’ladi. Strategik taraqqiyotga asoslangan keng ko’lamli islohotlar davri bilan bevosita aloqador bo’lib, mamlakatda demokratiyaning zamonaviy prinsiplarini ishlab chiqish, xalqchilligini ta’minlashga qaratilgan mamlakatni rivojlantirish bo’yicha ishlab chiqilgan. Harakatlar strategiyasida ko’rsatilgan ustuvor yo’nalishlar doirasida bosqichma-bosqich maqsadli, manzilli ishlar amalga oshirilishi bilan belgilanadi.

Bugun O’zbekiston o’ziga xos taraqqiyot yo’lida yangi bosqichga qadam qo’ymoqda. Mamlakatimizda fuqarolarga o’z iqtidorini ko’rsata olish va uzularini ro’yobga chiqarishga imkon beradigan tizim shakllandi. Amaliyotga tadbiiq etilgan qonun ustuvorligi tamoyili fuqarolarning huquqiy ongini yuksaltirish, tashabbuskorlik va tadbirkorlik xususiyatlarini jonlantirishda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Olib borilayotgan islohotlar samarasini yanada oshirish, davlat va jamiyatning har tomonlama va jadal rivojlanishi uchun shart-sharoitlar yaratish, mamlakatimizni modernizatsiya qilish hamda hayotning barcha sohalarini liberallashtirish bo’yicha ustuvor yo’nalishlarni amalga oshirish maqsadida Prezident Shavkat Mirmonovich Mirziyoyev mamlakat taraqqiyotining kompleks dasturini ilgari surdi. Bu hujjat “2017-2021 yillarda O’zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo’nalishi bo’yicha Harakatlar strategiyasi” deb nomlandi. Tarixiy rivojlanish qonuniyatlari aniq va to’g’ri mo’ljalli - strategiya jamiyat orzularini real hayotiy natijalarga aylantirish mumkin bo’lgani kabi ishlab chiqilgan Harakatlar strategiyasiga ham mamlakatni har tomonlama rivojlantirishga oid istiqbolimiz taqdirini hal etuvchi muhim va yangi davr bosqichini ifodalovchi konseptual g’oyalar asos bo’ldi.⁸⁵ Mazkur “Harakatlar strategiyasi”da davlat va jamiyat qurilishini takomillashtirish; qonun ustuvorligini ta’minlash va sud-huquq tizimini yanada isloh qilish, iqtisodiyotni yanada rivojlantirish va liberallashtirish, ijtimoiy sohani rivojlantirish, xavfsizlik, millatlararo totuvlik va diniy bag’rikenglikni ta’minlash, chuqur o’ylangan, o’zaro manfaatli va amaliy ruhda tashqi siyosat yuritish bo’yicha 5 ta ustuvor yo’nalishlar belgilandi.

Davlat va jamiyat rivojlanishining harakatlar strategiyasi va milliy yuksalishni umummilliy harakatga aylantirish zaruratidan kelib chiqqan holdagi hamohangligi muhim ahamiyatga ega.

Milliy yuksalish konsepsiyasini amalga oshirishni umummilliy harakatga aylantirish zarurati yana shu bilan belgilanadiki, mamlakatda amalga oshirilayotgan tub islohotlar strategik ta’limotlarga to’liq mos keladi. Ayni paytda bu muhim strategiya davlatimiz va jamiyatimizni rivojlantirishning mutlaqo yangi bosqichini boshlab bermoqda. Asosiy

Foydalanilgan adabiyotlar ro’yxati:

1. Мирзиёев Ш.М. “Янги Ўзбекистон стратегияси”. – Тошкент: “O’zbekiston” nashriyati, 2021.

qomusimiz negizida yaratilgan “Harakatlar strategiyasi” bugungi kunda jonajon Vatanimiz taraqqiyotini yangi bosqichga ko’tarishda, innovatsion va industrial rivojlanish sari odimlashda beqiyos o’rin egallamoqda deb, ulkan o’zgarishlarga dahldor yangi g’oyalarni ilgari suradi.⁸⁵ Harakatlar strategiyasining yetaklovchi lakomotiv kuchi – bu davlat va uning organlari faoliyati maqsadi. Islohotlarning garovi va kafolati esa layoqatli hokimiyatning faoliyati bilan bog’liq hodisa hisoblanadi.

“Iste’dodli yoshlarni izlab topish va ularni maqsadli tarbiyalash borasidagi ishlarni kuchaytirish kerak. Ilmni, tarbiyani to’g’ri qilsak, hamma sohalarni malakali mutaxassislar o’zlari rivojlantiradi”, - degan edi Shavkat Mirziyoyev. Uning fikricha: “Iqtisodiy strategiyamizning muhim bandi 2030-yilga qadar munosib haq to’lanadigan 10 millionta yangi ish o’rinlarini yaratish, kambag’allikni bartaraf etish, ishsizlik darajasini 2030-yilda 5,2 foizga, inflyatsiyani esa 15,2 foizdan 4,3 foizga pasaytirishga erishamiz. Kambag’allikdan chiqib ketish uchun eng muhim omil – bu insonning intilishi, o’z kuchiga tayangan holda, aniq maqsad sari harakati bo’lishi kerak. Shu maqsadda mahallalarda aholini kasb-hunarga o’qitish bo’yicha markazlar tashkil etiladi. Bunda kasb-hunarga o’qitilgan har bir shaxs uchun o’quv markazlariga, o’z biznesini boshlamochi bo’lgan fuqarolarga subsidiyalar beriladi”.⁷

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, siyosiy taraqqiyot hodisasining mohiyati, asoslari, formalari o’rganish, tadqiq qilish masalasi insoniyat tarixida doimo muhim o’rinni egallab kelgan. Bugungi kunda ham mazkur fenomen jamiyat hayotini yaxshilash, barqarorligi va xavfsizligini ta’minlash, odamlarning erkin va farovon kun kechirishga bo’lgan intilishlarini ro’yobga chiqarish omili va insoniyatning umr kechirishi uchun yanada samaraliroq tizimlarni yaratishning yo’li sifatida ahamiyatini saqlab turibdi. Shu bois ham siyosiy taraqqiyotga sabab bo’luvchi asoslar, omillar haqidagi nazariy qarashlar ham shu paytgacha qadar evolyutsion tarzda rivojlanib kelmoqda. Ijtimoiy fanlarda siyosiy taraqqiyotning turlari haqida fikr yuritilganda dastavval uni ikki katta turga ajratib ko’rsatish ustuvorlik qiladi. Bu o’rinda gap taraqqiyotning evolyutsion va inqilobiy usullari haqida bormoqda. Siyosiy taraqqiyotning evolyutsion turi o’z ichiga siyosiy taraqqiyotning bir qancha shakllarini qamrab oladi va ijobiy mohiyatga egadir. Taraqqiyotning inqilobiy turi ko’p hollarda salbiy oqibatlarga olib kelishi hamda u tufayli jamiyatda kuchli siyosiy inqirozlar, regress holatlari ro’y berishini tajribalar isbotlagan. Mustaqil O’zbekiston Respublikasida jahonning ilg’or tajribalarini inobatga olgan holda, ayni paytda, jamiyatimizning milliy negizlariga tayanib siyosiy taraqqiyotning evolyutsion yo’li tanlab olindi va bunday siyosiy taraqqiyot zaminini zamonaviy demokratiya g’oyalari tashkil etdi. Natijada mazkur g’oya asosida milliy yuksalish konsepsiyasini amalga oshirishni umummilliy harakatga aylantirish zarurati O’zbekistonda huquqiy demokratik davlat va fuqarolik jamiyatini barpo qilishning o’ziga xos ilmiy va amaliy asoslari shakllantiradi.

Yuqoridagi fikrlardan kelib chiqib, birinchidan, milliy yuksalish konsepsiyasini amalga oshirishni umummilliy harakatga aylantirish zarurati harakatlar strategiyasida belgilangan ustuvor vazifalarni hayotga tadbiiq etishdan iborat. Bu borada ilgari surilgan vazifalar va ularning bajarilish yo’llari, usullari, vositalari juda puxta, izchil, aniq va ilmiy-amaliy jihatdan ravshan tarzda bayon etilishi lozim. Natijada milliy yuksalish dunyo jamoatchilik tomonidan tan olinadi.

Ikkinchidan, milliy yuksalish konsepsiyasini amalga oshirishni umummilliy harakatga aylantirish zarurati yana shu bilan belgilanadiki, mamlakatda amalga oshirilayotgan tub islohotlar strategik ta’limotlarga to’liq mos keladi. Bu esa muhim strategik maqsadlarni jamiyat rivojlanishining mutlaqo yangi bosqichini boshlab beradi.

Uchinchidan, davlat va jamiyat yuksalishi uchun asos bo’lgan milliy yuksalish g’oyasi bugungi Vatanimiz taraqqiyotini yangi bosqichga ko’tarishda, innovatsion rivojlanish sari dadil qadamlarni tashlashda beqiyos o’ringa ega. Milliy taraqqiyot strategiyasining yetaklovchi lakomotiv kuchi - bu davlat va uning organlari faoliyati maqsadi hisoblanadi. Strategik milliy yuksalish islohotlarning garovi va kafolati jamiyat yuksalishi hodisasi hisoblanib keladi.

2. Мирзиёев Ш.М. “Миллий тикланишдан-миллий юксалиш сар”и. Тошкент. Ўзбекистон. 2020.

⁷ Мирзиёев Ш.М. “Янги Ўзбекистон стратегияси”. – Тошкент: “O’zbekiston” nashriyati, 2021. - B.145

3. Нерсесянц В.С. «Философия права». Москва. Норма-Инфра, 1999.
4. Ғарб фалсафаси». Тошкент. Шарқ, 2004.
5. Маматов Х.Т. «Ҳуқуқий маданият ва Ўзбекистонда фуқаролик жамиятининг шаклланиш муаммолари». Тошкент. 2009.

6. Мирзиёев Ш.М. «Янги Ўзбекистон стратегияси». – Тошкент: «O'zbekiston» нашриёти, 2021
7. «Ўзбекистон Миллий энциклопедияси». Тошкент, «Ўзбекистон миллий энциклопедияси» Давлат илмий нашриёти. 2016.